

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/41/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7124201628
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Zborovjanová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:7124201628.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a členiek senátu JUDr. Zuzany Stolárovej a JUDr. Danice Hovančákovej v spore žalobcu: A. B. C., nar. X.X.XXXX, s trvalým pobytom D. XXX, zast: Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s.r.o., so sídlom Ku Potoku 4, Košice, IČO: 54 725 542, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Mestského súdu Košice zo dňa 15. januára 2025, č.k. 64C/3/2024-202

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok v I. a III. výroku.

II. Žalobcovi p r i z n á v a proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e:

1. Mestský súd Košice (ďalej len súd prvej inštancie alebo aj len súd) napadnutým rozsudkom žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.000 Eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (I. výrok), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II. výrok) a žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III. výrok).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 20.000 Eur titulom náhrady škody spôsobenej porušením práva Európskej únie k jeho ujme, a to konkrétne povoleného limitu pracovnej doby stanovenej v čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len Smernica), tvrdiac, že u neho ako príslušníka Hasičského zboru SR jeho pracovný čas presahuje maximálnu dĺžku týždenného pracovného času stanoveného právom Európskej únie.

3. Vec právne posúdil podľa čl. 7 druhá a tretia veta a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 bod 2, bod 3, čl. 2 bod 1, čl. 6 písm. b), čl. 16 písm. b) Smernice, § 85 ods. 1, 2, § 86 ods. 1 a 2, § 91 ods. 1,3, § 92 ods. 1, § 97 ods. 1 písm. h), § 103 ods. 5, § 122 ods. 1 až 3 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len zákon č. 315/2001 Z.z.) a § 11 a § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) konštatujúc, že v posudzovanom prípade ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala žalobcovi vzniknúť porušením práva EÚ, v tomto prípade konkrétne Smernice. Ako nedôvodný vyhodnotil žalovaným namietaný nedostatok pasívnej vecnej legitímácie v tomto konaní. Uviedol, že zodpovednosť členských štátov v prípade porušenia komunitárneho práva je objektívna a absolútna. Členský štát sa jej teda nemôže za žiadnych okolností zbaviť, ani sa z nej nemôže exkulovať, a to bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene členského štátu škodu spôsobil. Fyzická osoba, v tomto prípade žalobca sa so svojím nárokom na náhradu škody v prípade porušenia práva EÚ, resp. jej právne záväzných aktov, v tomto prípade porušenia Smernice môže domáhať na

vnútroštátnom súde svojho práva priamo voči členskému štátu, t. j. voči Slovenskej republike, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy (Ministerstvo vnútra SR), do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor. O pasívnej legitímácii Slovenskej republiky ako členského štátu zodpovedného za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečovanie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie preto súd nemal pochybnosti.

4. Nesúhlasil ani s námietkou žalovaného, aby sa na daný prípad neaplikovala označená Smernica, keď v kontexte tejto námietky poukázal na závery SD EÚ v rozsudku Fuß. Článok 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva EÚ s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto Smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Otázkou podstatnú pre toto konanie, a to či do pracovného, resp. služobného času žalobcu sa zarátava aj doba jeho služobnej (pracovnej) pohotovosti vyriešil v prípade hasičov SD EÚ vo svojom rozsudku C - 429/09 G. Fuß tým, že potvrdil, že pracovná pohotovosť tvoriaca súčasť ich týždenného pracovného času v spojení s ďalším „riadnym“ pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. V tejto veci týkajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých hasičov ďalej uviedol, že: „pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES“. V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby prekračuje týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice (bod 25 Rozsudku C-429/09 z 25.11.2010). Ďalej v bode 35 sa konštatuje, že SD EÚ už rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia (rozsudky Pfeiffer a i., bod 99, ako aj Fuß, bod 52). Podľa SD EÚ je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník skutočne vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Preto je tieto povinnosti potrebné považovať za výkon pracovnej činnosti pracovníka (Rozsudok SD EÚ C-14/04, Dellas. bod 48, 58).

5. K spornej otázke, či u žalobcu došlo k porušeniu práva EÚ Slovenskou republikou v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice do slovenského právneho poriadku, konkrétne, či do zákona č. 315/2001 Z. z. sa premietli ustanovenia Smernice čl. 6 písm. b) o 48-hodinovej týždennej pracovnej dobe pre hasičov a či sa doň premietnuť mali uviedol, že z plánu služieb predložených žalobcom vyplýva, že žalobca ako príslušník Hasičského a záchranného zboru odpracoval v rozhodnom období pracovný čas, ktorý prekračuje 48 hodín týždenne. Súd mal tiež za preukázané, že žalobca je hasičom špecialistom, s čím sú spojené špecializácie a školenia ako „plošina“, školenie vodičov, školenie na železnici, zdravotné školenia, povodňové výcviky, polygón s dýchacím prístrojom a pod., pričom nepochybne v tomto období odpracoval týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b) Smernice. Služobná pohotovosť u žalobcu mu však nebola započítaná do fondu jeho pracovného času, a preto sa dovoľáva práva únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov žalovaného ako dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia úniového práva.

6. Vo vzťahu k námietke žalovaného, v ktorej poukazuje na čl. 16 písm. b) Smernice, konštatoval, že Smernica umožňuje členským štátom ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie, nepresahujúce štyri mesiace. Na to, aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatňovať, bolo nevyhnutné, aby bolo prevzaté do právneho poriadku Slovenskej republiky. Zo zákona č. 315/2001 Z.z. však nevyplýva, že Slovenská republika uvedené ustanovenie, ako aj ustanovenie čl. 6 písm. b) Smernice prevzala do vnútroštátneho poriadku, a teda že by maximálny týždenný pracovný čas bolo možné dodržiavať a skúmať v rámci referenčného obdobia 4 mesiacov, resp. za splnenia smernicou stanovených podmienok, aj v dlhšom období. Keďže Slovenská republika neprevzala v žiadnom svojom ustanovení zákona č. 315/2001 Z.z. ani inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články Smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného

času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku Slovenskej republiky boli transponované ustanovenia Smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ust. § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. sa týka nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice. Vzhľadom na uvedené, námietku žalovaného o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia považoval za nedôvodnú, nakoľko ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, taktiež nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky riadne prevzaté, a preto sa žalovaný nemôže dovolávať jeho aplikácie.

7. Z uvedeného vyvodil, že Smernica nebola správne prebratá. Žalobca ako príslušník Hasičského a záchranného zboru SR spadajúceho pod Ministerstvo vnútra SR má smernicou garantované právo na 48 hodinový pracovný čas. V stálej štátnej službe ako hasič v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora, nepochybne odpracoval v rokoch XXXX E. XXXX (od XX/XXXX - XX/XXXX vrátane) priemerný týždenný pracovný čas presahujúci týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) Smernice, na základe čoho súd uzavrel, že sa môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia proti SR.

8. Uviedol, že podmienky uplatnenia nároku na náhradu škody sú dané v zmysle ustálenej judikatúry SD EÚ splnením troch podmienok: 1. cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcovi práva, 2. porušenie je dostatočne závažné a 3. medzi takýmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Poukazujúc na právne závery vo veci C - 429/09 G. Fuß, že priamy účinok čl. 6 písm. b) Smernice spočíva v tom, že priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi, považoval prvú podmienku týkajúcu sa existencie práva na náhradu škody za splnenú. Keďže žalobca v dotknutom období odpracoval nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice, ide o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora, čo možno považovať za dostatočne závažné porušenie práva EÚ, čím za splnenú považoval aj druhú podmienku nevyhnutnú na uznanie existencie nároku na náhradu škody. Vo vzťahu k tretej podmienke uzavrel, že tu existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením ustanovenia článku 6 písm. b) Smernice a škodou, ktorá mala žalobcovi vzniknúť tak, že nebol dodržaný maximálny týždenný pracovný čas, čo muselo mať nevyhnutne za následok stratu času na odpočinok, na ktorý by v opačnom prípade mal mať žalobca nárok.

9. Nestotožnil sa s argumentáciou žalovaného, že žalobca mal pred podaním žaloby na súd prejavíť primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah, či včas využiť všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu, keď ani v zmysle Smernice, ani v zmysle judikatúry SD EÚ sa takáto aktivita zo strany žalobcu nepožaduje.

10. Konštatoval, že žalobca bol ukrátený v nemajetkovej sfére o čas odpočinku, ktorý mohol stráviť s blízkymi, fyzicky i psychicky regenerovať. V súlade s princípom rovnocennosti komunitárneho a vnútroštátneho práva aplikoval ustanovenia o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 v spojení s § 11 OZ zohľadniac pri určení výšky náhrady kritériá stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúrnej praxe.

11. Uviedol, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky. Aj v zmysle § 13 ods. 2 OZ náhradu nemajetkovej ujmy možno priznať z dôvodov demonštratívne uvedených, ktoré však nepredstavujú ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Teda nevyžaduje sa iba splnenie podmienky zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jedinca. Žalobca svoj nárok spájal s porušením nároku na odpočinok, a preto súd posudzoval tento nárok ako nemajetkovú ujmu, čo zohľadňuje aj zámyery normotvorcu Smernice 89/391/EHS a tiež Smernice 2003/88/ES. Uvedené smernice boli prijaté v záujme zamedzenia výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania, ich cieľom bolo zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, ktorý cieľ sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. dňoch, hodinách, resp. ich častiach, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania

alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe, ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie. Žalobca v dôsledku takeho rozvrhu pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom Únie, prišiel o voľný čas, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov i fyzickej a psychickej relaxácii. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) Smernice pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu, došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry Súdneho dvora za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vzniknutej ujmy (rozsudok KS Košice spis. zn. 2Co/1/2020 zo dňa 19.11.2020). Bolo na rozhodnutí žalobcu, aké právne prostriedky ochrany osobnosti použije, či mu postačí konštatovanie porušenia jeho práv, alebo sa bude domáhať stanovenia dodatočného náhradného voľna, prípadne náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z podanej žaloby mal súd za jednoznačne preukázané, že žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 20.000,- Eur.

12. Nemajetková ujma je taká ujma, ktorá sa premieťa do psychickej sféry fyzickej osoby, a do jej postavenia v spoločnosti. Takáto ujma sa bezprostredne nepremieťa do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Treba ju dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Náhrada nemajetkovej ujmy poskytuje najúčinnnejšiu občianskoprávnú ochranu osobnosti fyzickej osoby. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je právo na súkromie a rodinný život. Posúdenie výšky nemateriálnej ujmy je závislé od úvahy súdu. Súd vo svojom rozhodnutí musí uviesť dôvody, pre ktoré bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v konkrétnej výške. I keď výška nemateriálnej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, táto úvaha sa musí opierať o preskúmateľné hľadiská. Výška náhrady nemajetkovej ujmy je určovaná základnými zákonnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú, pritom nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba. Samotná závažnosť ujmy v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd musí prihliadnúť aj na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo. Žalobca skutočne vykonával náročnú prácu v spornom období (XXXX-XXXX) nad čas povolený právom únie. Tým bez akejkoľvek pochybnosti dochádzalo k zásahu do jeho práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj právo na rodinný život, teda právo utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Žalobca sa objektívne nemohol venovať rodine v rozsahu v akom by chcel, ale najmä nemohol so svojim časom voľne nakladať, nemohol sa venovať svojim záľubám. Je nepochybné, že pre nedostatok času žalobca nemohol ani oddychovať, hoci relax je vzhľadom na rizikovosť jeho práce nesmierne potrebný. Bezpečnosť občanov na úseku požiarnej ochrany naozaj vyžaduje 24 hodinovú službu 7 dní v týždni, ale to neznamená, že táto bezpečnosť musí byť zabezpečovaná jednou a tou istou osobou počas 24 po sebe nasledujúcich hodín. Práve naopak vzhľadom na fyzické limity človeka a nesmiernu fyzickú a psychickú náročnosť povolania hasičov s cieľom zabezpečenia bezpečnosti občanov na úseku požiarnej ochrany by bolo žiadajúce, aby sa 24 hodinová služba rozvrhla medzi viacerých hasičov. Súd považuje pracovnú pozíciu žalobcu za vysoko zodpovednú, rizikovú a fyzicky aj psychicky náročnú. Pri stanovení náhrady za zásahy žalovaného do nemajetkovej sféry žalobcu - práva na odpočinok, súkromie a rodinný život, súd prihliadal na kritéria uvedené v bode 95 rozsudku Fus, a na závažnosť ujmy, ktorá mu takým (dostatočne závažným) zásahom vznikla, na následky takým zásahom vyvolané, okolnosti zásahu a v neposlednom rade aj na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je priznávaná všeobecnými súdmi v iných prípadoch, keď súdy aplikujú ustanovenie § 13 OZ.

13. Z uvedených dôvodov dospel k záveru, že žalobca má nárok na primeranú finančnú náhradu v sume 2.000 Eur, nakoľko porušením práva Únie bolo skutočne do jeho osobnostnej sféry zasiahnuté. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcu zamietol, pretože žalobca nepreukázal, že by sa tento zásah konkrétnym závažným spôsobom negatívne odrazil napr. v jeho medziľudských vzťahoch alebo že by mal dopad na jeho zdravotný stav. Vzhľadom na absenciu takýchto následkov súd považoval sumu 2.000 Eur, za primeranú. Zobral pritom v úvahu i skutočnosť, že žalobcovi priznanú výšku nemajetkovej

ujmy súdy priznávajú v obdobných súdnych sporoch (napr. rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9CoPr/1/2019, 6CoPr/2/2019, 3CoPr/229/2019, 1CoPr/8/2019).

14. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Žalobca bol v konaní úspešný, napriek tomu, že súd mu priznal len časť uplatneného práva, keďže výška náhrady nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu. Vzhľadom k uvedenému súd priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorá bude počítaná zo základu, ktorým je rozsudkom priznaná suma.

15. Proti vyhovujúcemu výroku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP a navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a žalovanému prizná nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %. Odvolateľ predovšetkým namietol, že súd prvej inštancie posudzoval súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov platných na území SR so Smernicou EÚ, napriek tomu, že takáto činnosť nespadá do jeho kompetencie. Aby mohol súd prvej inštancie skonštatovať, že došlo k porušeniu práva Únie, musel by najskôr rozhodnúť, že zák. č. 315/2001 Z.z. nesprávne prebral Smernicu do slovenského právneho poriadku. Súd prvej inštancie sa v konaní nevysporiadal ani s otázkou rozdielného obsahu pojmov „služobný čas“ v zmysle zák. č. 315/2001 Z.z. a „pracovný čas“ v zmysle Smernice, pričom tieto pojmy nie je možné stotožňovať, pretože sa nezhodujú. Uviedol, že z medzinárodnoprávných záväzkov SR nijakým spôsobom nevyplýva, že by vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku mala upraviť problematiku s použitím pojmu „referenčné obdobie“, pričom SR referenčné obdobia v zmysle Smernice zaviedla v § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z.z.. Uviedol, že súd svojim rozsudkom v skutočnosti odoprel ustanoveniu § 86 ods. 1 veta druhá zákona č. 315/2001 Z.z. akýkoľvek účel. Zdôraznil, že podstatou sporu vôbec nie je to, či žalobca v niektorom konkrétnom týždni prekročil 48 hodinový pracovný čas, ale to, aký priemerný týždenný pracovný čas dosiahol v konkrétnych referenčných obdobiach. SR ako členský štát prijala opatrenia, ktoré boli vhodné a dostatočné na to, aby do svojho právneho poriadku prevzala smernicu, z ktorej vyplývajú žalobcovi práva. Smernica ani primárne právo Európskej únie nedefinujú presné opatrenia, ktoré majú členské štáty prijať na to, aby bola transpozícia vhodná. V tomto prípade ide o prijatie referenčného obdobia, ktoré je, v ods. 1, 6-mesačné. S takouto právnou kvalifikáciou súd nesúhlasil, avšak neuviedol aký by mal byť zmysel predmetného ustanovenia. Z rozsudku nie je zrejmé prečo súd určil 1-mesačné referenčné obdobia, resp. ako zistil priemerný týždenný pracovný čas žalobcu v nejakom referenčnom období, nakoľko súd iba prevzal tvrdenia žalobcu o jeho priemernom týždennom pracovnom čase. Výpočty rozporoval nielen kvôli tomu, že v nich neboli použité správne referenčné obdobia, ale aj preto, že žalobca nesprávnym spôsobom nezaráčoval niektoré dni do referenčných období (či už by boli 1-mesačné, alebo 6-mesačné). Mal preto za to, že Smernica bola do právneho poriadku SR transponovaná vhodným spôsobom s tým, že boli zavedené 6-mesačné referenčné obdobia. Zák. č. 315/2001 Z.z. obsahuje ustanovenie (§ 86 ods. 1), ktoré jednoznačne hovorí, že služobný čas príslušníkov s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že práve toto je obdobie, za ktoré je potrebné následne služobný čas, pracovný čas a priemerný týždenný pracovný čas vyhodnocovať. Argumentáciu súdu preto nemožno vôbec prijať. Priemerný týždenný pracovný čas nemožno vôbec vyhodnocovať inak, než v rámci konkrétneho referenčného obdobia. Určenie referenčných období v celom rozsudku úplne absentuje. Žalovaný ďalej konštatoval, že príslušníci Hasičského a záchranného zboru vykonávajú nesmierne dôležitú úlohu pri ochrane života a zdravia osôb a ochrane majetku. Je preto nevyhnutné, aby boli prijaté určité odchýlky od ustanovení Smernice. Jednu z nich ustanovuje smernica v čl. 17 ods. 3 písm. b) bodu iii), cit: „V súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16: v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pošt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany;“. Uvedené ustanovenie povoľuje, aby sa členské štáty odchýlili od ustanovenia čl. 16 Smernice a upravili si referenčné obdobie v zmysle čl. 19, cit.: „Možnosť odchýlky z od článku 16 písm. b) uvedenej v článku 18 ods. 3 a v článku 18 nemôže viesť k ustanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov.“ S poukazom na § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Žalobcom navrhnutý výpočet priemerného pracovného času v jednomesačných obdobiach toto celkom popiera, pretože takéto krátke obdobie neumožňuje vôbec žiadnu pružnosť, ani plánovanie v podmienkach Hasičského a záchranného zboru. Okrem toho mal žalovaný za to, že žalobca neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí totiž, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale

musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby vyvolať, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na rozhodovaciu činnosť iných súdov v obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne. Žalovaný tiež tvrdil, že žalobca v konaní nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje. V konaní v podobe nemajetkovej ujmy nesie žalobca bremeno tvrdenia v tom, a to tak, že žalovaný by spôsobil žalobcovi škodu, resp. zasiahol do jeho osobnosti a že tento zásah bol objektívne spôsobilý prívodiť ujmu na jeho právach, pričom žalobca musí nielen uviesť (tvrdiť), ale aj preukázať aká ujma mu vznikla. Poukázal na rozhodnutia odvolacích súdov SR na podporu svojho právneho názoru ohľadne priznania nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy a zdôraznil, že zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť, resp. vážnosť v spoločnosti. Súčasne poukázal aj na skutočnosť, že žalobca sa žalobou nedomáha, aby sa „upustilo od neoprávneného zásahu“ do jeho práva na ochranu jeho osobnosti, ani aby sa odstránili následky takéhoto zásahu. Podaná žaloba tak vôbec nerieši (údajný protiprávny) stav do budúcnosti, ale naopak vytvára priestor pre opätovné čiastkové žaloby. Žalovaný mal za to, že v konaní nebolo ani na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Namietol aj zmätočnosť uplatneného nároku, ktorý žalobca neosvedčil ani v rámci svojho výsluchu, nakoľko mal za to, že žalobca namieta organizáciu pracovného času a nie nesprávne prebratie Smernice. Uvedené nie je žiaduce akokoľvek stotožňovať, nakoľko sa podľa názoru žalovaného jedná o odlišné kategórie. Skutočnosť, že žalobca nemôže venovať toľko času, koľko by si predstavoval, rodine, priateľom a/alebo voľnočasovým aktivitám a koníčkám, ktoré však nijako nepopísal ani nemenoval, nie je argumentom utrpenej ujmy v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice; medzi uvedeným neexistuje priama a bezprostredná príčinná súvislosť. Z výsluchu žalobcu nie je podľa názoru žalovaného zrejماً dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobca neosvedčil dôvodnosť ani výšku ním uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko z výsluchu žalobcu nie je preukázaná priama a bezprostredná príčinná súvislosť medzi žalobcom utrpenou ujmu v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice, keďže žalobca na osvedčenie svojho nároku nešpecifikoval žiadne konkrétne negatívne zásahy, ktoré by utrpel vo svojom súkromnom živote, ktoré by boli v priamej súvislosti s nesprávnym prebratím Smernice. Súd prvej inštancie nijako bližšie nevysvetlil, prečo ujmu na právach žalobcu videl ako závažnú, a to aj napriek jeho výsluchu, ktorým žiadnu utrpenú ujmu, okrem bližšie nekonkretizovaných tvrdení, neuviedol a neosvedčil. Žalovaný ďalej namietol nepreskúmateľnosť rozhodnutia, pričom nedostatok riadneho a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia znamená porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a je dôvodom pre zrušenie takého rozhodnutia. Dodal, že ak by v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice neoprávnený zásah do práv žalobcu skutočne existoval, tak tento zásah by v súčasnosti stále pretrvával, potom by bolo celkom prirodzené, aby sa žalobca v prvom rade domáhal upustenia od takéhoto zásahu u svojho zamestnávateľa v zmysle § 13 ods. 1 OZ, čo však žalobca vo svojej žalobe nežiada, ale naopak sa domáha len finančného plnenia, ktoré má slúžiť len ako akási kompenzácia, bez toho aby bol tento údajný protiprávny stav do budúca napravený. Aj z tohto dôvodu nemožno hovoriť o vzniku škody, či nemajetkovej ujmy, ktorá má byť kompenzovaná v peniazoch. Na záver uviedol, že súdy by pri určovaní konkrétnej výšky náhrady za spôsobenú ujmu, mali zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale naďalej prihliadať napríklad na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Zavedenie princípu primeranosti k iným formám finančných kompenzácií spolu s ponechaním možnosti prihliadať na osobitosti konkrétneho prípadu umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala „spravodlivé zadostučinenie.“ Žalovaný zároveň podal odvolanie aj proti tretiemu výroku napadnutého rozsudku o nároku na náhradu trov konania. Žalovaný sa s názorom súdu prvej inštancie nestotožnil a mal za to, že nárok žalobcom bol nesprávne uplatnený a mal za to, že aj v danom prípade sa jedná o nesprávne právne posúdenie veci. V prípade, ak by odvolací súd vyhovel podanému odvolaniu, tak tento výrok o trovách konania (ako závislý výrok) musí byť v celom rozsahu zmenený v prospech žalovaného.

16. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania. K námietke právomoci súdu, resp. jej nedostatku uviedol, že táto otázka už bola vyriešená súdnou praxou a názor žalovaného bol súdnou praxou odmietnutý. V tej súvislosti poukázal na ostatné rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 11Co/29/2024 zo dňa 29.1.2025 (bod 12). K údajným rozdielom medzi pojmami služobný čas a pracovný čas v kontexte Smernice a slovenského právneho poriadku uviedol, že Smernica v čl. 2 bode 1. vymedzuje pojem „pracovný čas“. Smernica vzhľadom na jej nadnárodný charakter a záväznosť určuje, ako majú byť určité pojmy interpretované aj na úrovni vnútroštátneho práva. Súdny dvor rozhodol, že pojem „pracovný čas“ sa nemôže vykladať z hľadiska požiadaviek rôznych právnych úprav členských štátov, ale že predstavuje pojem práva Spoločenstva, ktorý je potrebné definovať na základe objektívnych znakov a pri zohľadnení systému a cieľa uvedenej Smernice, ktorým je stanovenie minimálnych požiadaviek určených na zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Iba takýto nezávislý výklad totiž zaručí Smernici plnú účinnosť, ako aj jednotné uplatňovanie uvedených pojmov vo všetkých členských štátoch (rozsudok vo veci C-14/04, Dellas a i., bod 44; rozsudok vo veci C-151/02, Jaeger, bod 58; uznesenie vo veci C-437/05, Vorel, bod 26). To tiež znamená, že členské štáty nemôžu jednostranne určovať rozsah týchto pojmov (C-14/04, Dellas a i., bod 45.). Pojem „pracovný čas“ je teda potrebné interpretovať jednotne na úrovni celej EÚ, pričom členské štáty nemajú možnosť meniť jeho obsah prostredníctvom národnej legislatívy v neprospech pracovníkov. Žalobca tak mal za to, že z pohľadu slovenskej právnej úpravy pojem „služobný čas“ v prípade príslušníkov Hasičského a záchranného zboru musí byť chápaný v kontexte vyššie uvedených štandardov stanovených Smernicou. S poukazom na závery Súdneho dvora vo veci Matzak (C-518/15) žalobca konštatoval, že „služobný čas“ hasičov podľa slovenského vnútroštátneho práva je potrebné posudzovať ako „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES. Tvrdenie protistrany, že ide o obsahovo rozdielne pojmy, nezodpovedá záväzným štandardom definovaným Smernicou a judikatúrou Súdneho dvora EÚ, ktoré majú prednosť pred vnútroštátnymi predpismi. Poukázal tiež na rozhodovacia prax odvolacích súdov SR v súvislosti s posudzovaním referenčných období a v tej súvislosti s princípom právnej istoty. K nemajetkovej ujme u žalobcu uviedol, že jej podstatou je skutočnosť, že tento namiesto času, ktorý mohol stráviť s rodinou, prípadne inak ako v zamestnaní, tento čas trávil práve v zamestnaní (rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/47/2024 zo dňa 18.12.2024, bod 44). Nemajetková ujma žalobcu spočíva v porušení jeho základného osobnostného práva – práva na súkromný a rodinný život, práva na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity, spočívajúcu predovšetkým v porušení práva na primeranú dobu odpočinku (rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/47/2024 zo dňa 18.12.2024, bod 45). Právo na odpočinok u žalobcu bolo porušované dlhšiu dobu a opakovane. Opakované prekročenie limitu týždenného pracovného času znamená, že žalobca tento čas nemohol venovať odpočinku, načerpaniu energie, udržaniu kondície, svojim záľubám, rodine ani pomoci najbližším (rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 12Co/32/2024 zo dňa 16.01.2025, bod 33). Žalobca počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti musí byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom. Žalobca tak musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje služobné povinnosti. V danom čase však nepochybne bol oddelený od svojho vlastného súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a venovať sa svojim potrebám bola prakticky vylúčená. Právo na odpočinok žalobcu tak bolo dlhodobo niekoľko rokov porušované napriek tomu, že žalobca plnil v spoločnosti zodpovedné úlohy, a preto bolo potrebné, aby mal možnosť si po práci odpočinúť (rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3Co/8/2024 zo dňa 30.1.2025, bod 53). Z rozsudku Súdneho dvora z 20.6.2024, C-367/23, Artemis security SAS vyplýva, že nespĺnenie požiadaviek stanovených v článku 6 písm. b) Smernice vedie u dotknutého pracovníka k nepochybnej ujme. Odopretie nároku na riadny čas odpočinku alebo neprimerané predĺženie pracovného času, najmä prostredníctvom nadmernej nočnej práce, spôsobuje pracovníkovi priame, závažné a neodvratiteľné škody, ktoré nie je možné považovať za zanedbateľné. Tento stav má negatívny vplyv na fyzické a psychické zdravie pracovníka a je v priamom rozpore s účelom ochrany zdravia zamestnancov, ktorým tieto ustanovenia Smernice slúžia (bod 42)

17. Žalovaný v odvolacej replike doplnil svoju argumentáciu, že v konaní nebola daná jeho pasívna vecná legitímácia. Uviedol, že žalobu pre nestransponovanie Smernice, resp. pre nesprávnu transpozíciu Smernice môže podať 1. Európska Komisia na SD EÚ a 2. fyzická/právnická osoba, ktorá bola týmto priamo dotknutá, t.j. došlo k porušeniu/poškodeniu jej práv a to na vnútroštátny súd členského štátu EÚ. Žalobca nezažaloval svojho zamestnávateľa, ale štát, v mene ktorého koná ten ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor, čo je zásadný rozdiel v označení žalovaného, teda v jeho pasívnej vecnej legitímácii. Navyše, ak mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad Smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť

upozorniť svojho nadriadeného v súlade s § 69 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z.z. a žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza. Podľa názoru žalovaného sa miera zodpovednosti za prípadný vznik škody musí medzi dvomi samostatnými subjektmi (SR a Ministerstvom vnútra SR, resp. Hasičským a záchranným zborom) rozlišovať. Nie je prípustné, aby sa zodpovednosť SR odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho pracovníka. Vyslovil, že SR a Ministerstvo vnútra SR sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, preto podľa žalovaného nie je možné dospieť k inému záveru než, že posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv, nie je možné zamieňať. Preto aj keby súd konštatoval, že aplikácia Smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí so zodpovednosťou žalovaného za správnosť prebratia Smernice do právneho poriadku SR. S ohľadom na zamieňanie SR a Ministerstva vnútra SR ako dvoch samostatných subjektov je tu ďalší dôvod nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Dodal, že žalobca v tomto konaní vôbec nenamieta nezákonné rozhodnutie, ani nesprávny úradný postup, a preto vôbec nie je možné použiť ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Transpozícia Smernice týkajúcej sa pracovného času nepatrí do pôsobnosti Ministerstva vnútra SR, nakoľko nejde o výkon štátnej správy v oblasti Hasičského a záchranného zboru. Ak má žalobca za to, že Smernica nebola v jeho prípade správne transponovaná do právneho poriadku SR, žalovaný namieta nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie z dôvodu, že táto mu nie je daná. V tomto ešte upresnil, že žalobca sám má za to, že predmetný spor nie je individuálnym pracovnoprávnym sporom. Z tohto dôvodu mal súd konanie zastaviť. K dĺžke referenčných období uviedol, že kľúčové pre posúdenie žaloby nie je to, či v niektorom z kalendárnych týždňov, alebo inom období siedmych bezprostredne po sebe nasledujúcich dní, prípadne v kalendárnom mesiaci, strávil žalobca viac ako 48 hodín pracovným časom, ale to, koľko času týždenne v priemere v rámci konkrétneho referenčného obdobia strávil žalobca pracovným časom. Smernica nepojednáva o tom koľko maximálne môže pracovník stráviť pracovným časom za týždeň (mesiac), ale o tom, koľko priemerne týždenne môže pracovník stráviť pracovným časom v rámci konkrétneho referenčného obdobia. Pre zodpovedanie otázky, či došlo v prípade žalobcu k porušeniu smernice článku 6 písm. b/ smernice súd prvej inštancie by mal ustáliť, v akom období sa počíta priemerný týždenný pracovný čas, nakoľko predmetná otázka je v konaní sporná, rovnako, ako aj v obdobných konaniach. Vyslovil, že § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. predstavuje transpozíciu článku 16 písm. b/ v spojení s článkom 17 ods. 3 písm. b/ bod iii) a článkom 19, a teda pojem priemerný týždenný pracovný čas sa má vyložiť tak, že tento sa počíta v referenčných obdobiach, ktoré sú šesťmesačné. Uviedol, že služby príslušníkov hasičského a záchranného zboru sa rozvrhujú do obdobia šiestich mesiacov. To znamená, že každý príslušník hasičského a záchranného zboru disponuje svojim rozvrhom vždy pred začiatkom týchto 6 mesiacov (pre príklad obdobie júl - december). Avšak, je pravdou, že následne každý konkrétny mesiac sa pred jeho začiatkom musí bližšie upraviť vzhľadom na mimoriadne situácie, ako nečakané práceneschopnosti, ale rovnako aj na nahlásené dovolenky, či iné voľná poskytované nad rámec smernice, ale taktiež aj s ohľadom na školenia či mimoriadne náročné situácie, kedy sa vyžaduje práca vyššieho počtu príslušníkov. Pre sumarizáciu vo vzťahu k referenčným obdobiam uviedol, že argumentácia žalobcu nie je správna. Žalobca pri zisťovaní dopadu nesprávnej transpozície smernice vychádza čisto z období každého kalendárneho mesiaca, čo vo vzťahu k hasičskému a záchrannému zboru by v praxi bezpochyby predstavovalo vznik obštrukcie pri plánovaní služieb, a teda aj pri ochrane života, zdravia, majetku a životného prostredia. Takýto výklad rozvrhovania služieb príslušníkov hasičského a záchranného zboru, ktorý predstavil žalobca predstavuje obmedzenie pre plánovanie služieb príslušníkov hasičského a záchranného zboru, pričom nemá žiadnu právnu oporu v ktoromkoľvek prameni práva, či už smernici alebo v zákone. Nemožno zabúdať, že ide o veľmi špecifické pracovné odvetvie, ktoré si vyžaduje vysoké nároky na účely nepretržitej prevádzky. S vyššie uvedeným názorom sa stotožnil aj Mestský súd Košice v rozsudku č. k. 77C/17/2023-88 zo dňa 12.9.2024, ktorý vzhliadol neporušenie Smernice v praxi, t.j. že nedošlo k prekročeniu priemerného týždenného služobného času v žiadnom referenčnom období, a tak žalobu v celom rozsahu zamietol. Uzavrel, že v prípade žalobcu je referenčné obdobie šesťmesačné. Z uvedeného vyplýva, že dotknuté právne predpisy sú transponované v článku 6 Smernice správne, dodajúc, že k ujme žalobcu nikdy nemôže dôjsť len tým, že by členský štát netransponoval Smernicu náležitým spôsobom. Nemajetkovú ujmu môže utpieť len osoba, ktorej práva vyplývajúce jednak zo Smernice, jednak zo špecifickej situácie, v ktorej sa nachádza (napr. je zamestnancom, príslušníkom verejného zboru, námorníkom a pod.) boli porušené (pri súčasnom splnení ďalších podmienok). K nemajetkovej ujme žalobcu uviedol, že žalobca v celom konaní nedokázal nemajetkovú ujmu ani tvrdiť, nie to ešte preukázať. Vyjadrenie žalobcu, že jeho nemajetková ujma spočíva v porušení jeho základného osobnostného práva...“ považuje za celkom zjavne nesprávne, je v rozpore s teóriou občianskeho práva a v konaní nemôže bez ďalšieho

obstáť. Prípadné porušenie práva žalobcu by bolo splnením len jednej z podmienok na vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobca v konaní nikdy žiadnu ujmu, ani jej rozsah konkrétne netvrdil. Neuniesol teda ani bremeno tvrdenia. Následne nie je možné identifikovať v čom konkrétne jeho údajná ujma mala spočívať ani aký by mal byť príčinnosť vzťah medzi údajným porušením práv žalobcu a údajným vznikom nemajetkovej ujmy žalobcu. Žalobcu sa netýka ani tvrdenie, že v danom čase však nepochybne bol oddelený od svojho vlastného súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a venovať sa svojim potrebám bola prakticky vylúčená.“ Žalobca sa dobrovoľne vzdal časti svojho času v prospech žalovaného, za čo mu odmenou bol služobný plat. Žalobca pri svojom účastníckom výsluchu uviedol, že veľmi dobre vedel aké sú podmienky výkonu služby, pretože aj jeho otec bol požiarnikom. Napriek tomu sa dobrovoľne prihlásil a zložil služobnú prisahu. Potom už ani nezvažoval zmenu povolania. Zo záznamov systému SAP, ktoré žalobca predložil súdu vyplýva, že v takmer každom kalendárnom mesiaci žalovaného obdobia mal žalobca aj výrazne dlhšie obdobia voľna než „len“ 2 dni, ktoré zvyčajne nasledujú po službe. Navyše žalobca nerozporoval to, že výkon služieb mu je dopredu nahlásený najmenej 3 dni pred začiatkom kalendárneho mesiaca. K tvrdeniu, že odopretie nároku na riadny čas odpočinku alebo neprimerané predĺženie pracovného času, najmä prostredníctvom nadmernej nočnej práce, spôsobuje pracovníkovi priame, závažné a neodvratiteľné škody, ktoré nie je možné považovať za zanedbateľné uviedol, že toto sa celkom zjavne žalobcu netýka, ide o celkom odlišný prípad. Žalobca mal možnosť na svojom útvare spať zvyčajne 8 hodín každú službu. Mal teda možnosť odpočívať. Žalovaný žalobcovi zabezpečil omnoho viac voľna než len 4 týždne dovolenky predpokladané smernicou a to 6 týždňov dovolenky (teda o 50% viac než predpokladá smernica), 1 týždeň dodatkovú dovolenku (nad rámec smernice, toto voľno vyplýva z vnútroštátneho práva), 2-3 dni voľna navyše z kolektívnej zmluvy (nad rámec smernice, v rôzne roky rôzna kolektívna zmluva, niekedy 2 dni, niekedy 3 dni), ročne 5-6 dní voľna za VS a DOS (štatisticky 16 sviatkov/3 zmeny hasičov, toto voľno vyplýva len z vnútroštátneho práva a takisto ide nad rámec smernice), 2 týždne rekondičný pobyt, možnosť ďalšej neprítomnosti v určených prípadoch (napr. LEK, SRP,...), pričom žalovaný robil aj aktívne opatrenia na to, aby zabezpečil žalobcovi viac času odpočinku (menej naplánovaných služieb, kratšie služby). Žalobca sa pri svojom účastníckom výsluchu vyjadril, že má aj iné zárobkové aktivity (DJ – umelecká činnosť), a teda ani v tomto smere nie je daná príčinná súvislosť. Je preto celkom zjavné, že žalobca v tomto konaní dôkazné bremeno neuniesol.

18. V písomnom vyjadrení zo dňa 14.4.2025 žalovaný doplnil svoju argumentáciu týkajúcu sa transpozície Smernice a referenčných období, pričom zopakoval, že v právnom poriadku SR zavedené referenčné obdobie je šesťmesačné a takéto referenčné obdobie je plne v súlade so Smernicou predpokladaným režimom výnimky podľa čl. 17 ods. 2 a ods. 3 písm. b) bod 3 Smernice.

19. Žalobca v odvolacej duplike uviedol, že žalovaný vo svojom ostatnom vyjadrení uviedol novú argumentáciu k ním podanému vyjadreniu, ale najmä k podanému odvolaniu. Jedná sa o pasívnu vecnú legitimitáciu, dĺžku referenčných období a podrobnú úpravu a transpozíciu, poukázanie na rozhodnutie Mestského súdu Košice sp. zn. 77C/17/2023, odchýlky smernice a tvrdenie, že žalobca ujmu netvrdil a nepreukázal. S poukazom na zákonnú koncentráciu konania, ktorá sa, uplatňuje aj v opravných konaniach zdôrazniac, že po uplynutí lehoty na podanie odvolania už nemožno rozširovať ani meniť odvolacie dôvody, ani navrhované dôkazy, vzhľadom na to, že ostatné vyjadrenie žalovaného rozširuje už podané odvolanie o nové dôvody a to po lehote na jeho podanie, navrhol, aby odvolací súd na toto vyjadrenie neprihliadal.

20. Ďalšie vyjadrenia v odvolacom konaní neboli podané.

21. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

22. Predmetom odvolacieho prieskumu nebol výrok, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, pretože proti tomuto výroku rozsudku žalobca ako oprávnená osoba odvolanie nepodal a rozsudok nadobudol v tomto výroku právoplatnosť.

23. Predmetom odvolacieho prieskumu bol preto iba vyhovujúci výrok o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 2.000 Eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a súvisiaci výrok o náhrade trov konania.

24. Žalovaný v odvolaní uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, t.j. konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (d/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f/) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h/).

25. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

26. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil a nebolo zistené žiadne porušenie procesných práv ani iná vada konania, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

27. Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku v napadnutej časti, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

28. Žalovaný v odvolaní prevažne argumentuje skutočnosťami, ktoré uvádzal už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

29. Odvolací súd sa stotožňuje so správnym záverom súdu prvej inštancie o splnení všetkých predpokladov pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku porušenia práva Európskej únie, keď čl. 6 písm. b) Smernice bol nesprávne prebratý do zákona 315/2001 Z.z., v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalobcu na 48 hodinový týždenný pracovný čas, ktoré právo mu vyplýva priamo zo Smernice. Porušením práva Európskej únie došlo k zásahu do osobnostnej sféry žalobcu - konkrétne do jeho práva na odpočinok a na súkromie a rodinný život, keď bol ukrátený o čas odpočinku a psychickej a fyzickej regenerácie a o čas, ktorý by mohol tráviť s rodinou a budovaním priateľských a obdobných vzťahov, pričom išlo o zásah trvajúci niekoľko rokov, ktorý sa nepodarilo vyriešiť ani komunikáciou so zamestnávateľom. Vzhľadom na následky tohto zásahu v jeho osobnom i súkromnom živote súd považoval za primeranú nemajetkovú ujmu v rozsahu 2.000,- Eur, ktorú aj odvolací súd považuje za primeranú charakteru zásahu a jeho následkom z dôvodov, ako sú uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku.

30. Súd svoje úvahy, ako dospel k vyššie uvedeným záverom, podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na zistený skutkový stav, právne predpisy a judikatúru SD EÚ, ktoré aplikoval, tieto úvahy sú správne, niet v nich žiadnych logických rozporov a odvolací súd sa s nimi v plnom rozsahu stotožňuje a na tomto mieste ich neopakuje.

31. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza nasledovné:

32. K námietke žalovaného o nedostatku právomoci súdu posudzovať súlad slovenských právnych predpisov so Smernicou odvolací súd poukazuje na zásadu prednosti práva EÚ pred vnútroštátnou normou, z ktorej vyplýva povinnosť vnútroštátneho súdu členského štátu EÚ v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom EÚ, a pokiaľ táto interpretácia nie je možná, neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu, ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniou právom (C-231-233/06, C-128-131/07). Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd je vždy povinný vykladať vnútroštátne právne predpisy v súlade s právom EÚ, a tým je nepochybne daná jeho právomoc posudzovať súlad vnútroštátnych právnych predpisov s právom EÚ a aj právomoc v prípade zistenia tohto nesúladu neaplikovať vnútroštátnu právnu normu, odporujúcu právu EÚ. Nedôvodná je preto odvolacia námietka žalovaného o prekročení právomoci súdu, pokiaľ ako predbežnú otázku skúmal, či

došlo k prevzatiu Smernice do zákona č. 315/2001 Z.z. a či došlo k prevzatiu spôsobom, ktorý zaručuje právo priznané jednotlivcovi touto Smernicou na 48 hodinový týždenný pracovný čas.

33. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry SD EÚ vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu, a ide o prípady porušenia práva EÚ členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc, aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu úniómu právu, vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom EÚ a na prijatie alebo ponechanie v platnosti legislatívy, ktorá je v rozpore s právom EÚ. Objektívna zodpovednosť členského štátu za vzniknutú škodu podľa judikatúry SD EÚ nastáva, pokiaľ sú kumulatívne splnené jej tri predpoklady: a) porušenie úniovej normy, b) porušenie úniového práva je dostatočne závažné, c) medzi porušením úniového práva členským štátom a škodou spôsobenou fyzickým a právnickým osobám existuje príčinná súvislosť.

34. Naplnením všetkých vymenovaných predpokladov zodpovednosti členského štátu za vzniknutú škodu vzniká poškodenej fyzickej alebo právnickej osobe nárok na náhradu škody, o ktorej rozhoduje vnútroštátny súd.

35. Odvolacia námietka nedostatku právomoci súdu preto nie je dôvodná.

36. Správne sa súd vypořiadal aj s námietkou pasívnej legitímácie žalovaného, keďže Slovenská republika, v zastúpení Ministerstvom vnútra SR, predstavuje garanta riadnej transpozície Smernice do zákona 315/2001 Z.z., pokiaľ ide o nezarátanú pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku počas jej neaktívnej časti do pracovného času, keďže absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Ide teda o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušenia práva EÚ dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť.

37. Za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečenie dodržiavania a rešpektovania práva EÚ sú zodpovedné jednotlivé členské štáty EÚ a v prejednávanej veci je týmto zodpovedným subjektom Slovenská republika. Z rozsudku SD EÚ vo veci G. Fuß vyplýva, že v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48 hodinového pracovného času poškodený má právo domáhať sa náhrady škody proti členskému štátu. Žalovaný teda disponuje pasívnou legitímáciou a žalobca dôvodne uplatnil nárok na náhradu škody z dôvodu porušenia práva Európskej únie voči Slovenskej republike ako pasívne legitímovanej strane sporu, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor SR.

38. K odvolacej námietke, že súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s otázkou rozdielneho obsahu pojmov „služobný čas“ v zmysle zákona č. 315/2001 Z.z. a „pracovný čas“ v zmysle Smernice, ktoré pojmy nie je možné stotožňovať odvolací súd uvádza, že Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem pracovný čas uvedený v Smernici 2003/88/ES je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel Smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 tejto Smernice vymedzuje pracovný čas ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti“ a čas odpočinku ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Ako Súdny dvor zdôraznil vo svojej judikatúre, buď je určitý čas pracovným časom, alebo nie je. Normotvorca teda nepovažoval za vhodné stanoviť nijakú ďalšiu kategóriu alebo kategórie, podľa ktorých by umožnil určité rozlišovanie pracovného času a času odpočinku.

39. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-518/15 Ville de Nivelles/Rudy Matzak predovšetkým zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice vrátane pojmov pracovný čas a čas odpočinku. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v tejto smernici. Smernica síce stanovuje možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ale táto možnosť sa neuplatňuje na definíciu pojmu pracovný čas. Toto konštatovanie potvrdzuje aj účel smernice, ktorý má zabezpečiť, aby sa definície v nej uvedené nemohli vykladať rôzne v závislosti od vnútroštátneho práva.

40. Z uvedeného vyplýva, že pojem „pracovný čas“ je potrebné interpretovať jednotne na úrovni celej EÚ, a členské štáty nemajú možnosť meniť jeho obsah prostredníctvom národnej legislatívy v neprospech pracovníkov. Vnútroštátna úprava síce môže používať rôzne označenia, ako napríklad „služobný čas“ pre hasičov, avšak tieto pojmy musia byť interpretované v súlade s právom EÚ. Z uvedeného preto vyplýva, že „služobný čas“ hasičov podľa slovenského vnútroštátneho práva je potrebné posudzovať ako „pracovný čas“ v zmysle Smernice, tak ako na to správne poukázal žalovaný.

41. Žalobca ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby, ktorá spadá do verejného sektora, odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v Čl. 6 písm. b) Smernice, z ktorého dôvodu sa môže dovoliavať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia. V tejto súvislosti súd prvej inštancie správne posudzoval, či boli naplnené kumulatívnym spôsobom podmienky pre vyvodenie tejto zodpovednosti, pričom súdu súčasne nemožno vytýkať, že by jednotlivé predpoklady tejto zodpovednosti posúdil nesprávnym spôsobom.

42. Podmienky uplatnenia nároku na náhradu škody v danom prípade sú dané v zmysle judikatúry Európskeho súdneho dvora (rozsudok sp. zn. C - 429/09), podľa ktorého poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky a to 1. že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, 2. existencia škody a 3. priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom.

43. Vo vzťahu k naplneniu prvej podmienky je možné konštatovať, že táto je v prejednávacom prípade splnená, pretože Čl. 6 písm. b) Smernice predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Únie, ktoré súčasne nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu a ktoré na strane druhej priznáva jednotlivcom právo, ktorého sa môžu dovoliavať priamo pred vnútroštátnymi súdmi. Podmienka dostatočne závažného porušenia práva Únie zahŕňa v sebe zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy členským štátom, v ktorej súvislosti má byť zohľadnený predovšetkým stupeň jasnosti a presnosti porušenej právnej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorý porušená norma ponecháva vnútroštátnym orgánom. V každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdného dvora v danej oblasti. Pokiaľ žalobca odpracoval v rozhodnom období nad povolený limit práva EÚ, uvedené je v zjavnom rozpore s právom Únie určujúcim týždenný limit služobnej povinnosti, preto nemožno mať pochybnosti o dostatočne závažnom porušení práva Únie.

44. Vo vzťahu k splneniu podmienky existencie škody odvolací súd uvádza, že z európskej judikatúry vyplýva, že náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu ich práv. Je na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a tiež, aby definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady.

45. Žalovaný sa neopodstatnene v súvislosti so vznikom tvrdenej škody bránil tým, že žalobca nepreukázal, že vyvinul akúkoľvek snahu na to, aby škode, resp. ujme predišiel. Odvolací súd vychádza jednak z priameho nároku každej dotknutej osoby domáhať sa voči členskému štátu náhrady škody a jednak z povinnosti každého členského štátu zabezpečiť dodržiavanie práva Únie. Uvedené namietanie by v praxi znamenalo prenášanie aktivity na jednotlivca, ktorému bola v dôsledku porušenia povinnosti členského štátu spôsobená škoda. Aj z judikatúry Súdného dvora vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Aj vzhľadom na postavenie žalobcu ako slabšej strany vo vzťahu ku svojmu služobnému úradu, by podľa odvolacieho súdu takáto aktivita navyše bola zrejme kontraproduktívna.

46. Žalovaný sa ďalej v súvislosti so vznikom tvrdenej škody bránil tým, že žalobca mal preukázať, či v rozhodnom období skutočne pracoval nad tvrdený limit 48 hodinového týždenného pracovného času, keď bolo potrebné zohľadniť aj nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v období 6 mesiacov.

47. Odvolací súd nemohol prihliadnuť ani na túto odvoláciu námietku. Súd konštatoval, že v konaní nebolo sporné, že žalobca v posudzovanom období po zohľadnení služobného pracovného času a nariadenej služobnej pohotovosti pracoval nad rámec 48 hodinového pracovného týždňa určeného čl. 6 písm. b) Smernice. K námietke týkajúcej sa nerovnomerného rozvrhnutia služobného času u hasičov v období 6 mesiacov odvolací súd uvádza, že členské štáty sú povinné rešpektovať a garantovať priemerný 48 hodinový pracovný čas aj vo vzťahu k referenčnému obdobiu (porovnaj rozsudok ESD C-254/2018).

48. Pokiaľ odvolateľ namietal, že podstatou sporu nie je to, či žalobca v niektorom týždni prekročil 48 hodinový pracovný čas, ale aký priemerný týždenný pracovný čas dosiahol v konkrétnych referenčných obdobiach, ako aj, že bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času hasičov v referenčnom období 6 mesiacov, pričom poukázal na čl. 16 písm. b) Smernice, odvolací súd konštatuje, že smernica umožňuje členským štátom ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie, nepresahujúce štyri mesiace. V tejto súvislosti je nevyhnutné si uvedomiť, že na to, aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatňovať, bolo nevyhnutné, aby bolo prevzaté do právneho poriadku Slovenskej republiky. Zo zákona č. 315/2001 Z.z. nevyplýva, aby Slovenská republika uvedené ustanovenie, ako aj ustanovenie čl. 6 písm. b) Smernice prevzala do vnútroštátneho poriadku, a teda že by maximálny týždenný pracovný čas bolo možné dodržiavať a skúmať v rámci referenčného obdobia 4 mesiacov, resp. za splnenia smernicou stanovených podmienok, aj v dlhšom období. Keďže Slovenská republika neprevzala v zákone č. 315/2001 Z. z. a ani v inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku Slovenskej republiky boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenia § 86 zákona č. 315/2001 Z.z. sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa Smernice. Vzhľadom na uvedené námietka žalovaného o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia je neopodstatnená, nakoľko ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, taktiež nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky riadne prevzaté, a preto sa žalovaný nemôže dovolávať jeho aplikácie.

49. K odvolacím námietkam vo vzťahu k aplikácii ust. § 13 OZ pri rozhodovaní v danej veci odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie dôsledne posudzoval splnenie podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva EÚ a na základe vykonaného dokazovania dospel k správne mu záveru o naplnení predpokladov zodpovednosti štátu vo vzťahu k žalobcovi, pričom v súvislosti s uplatneným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy súd správne tento posúdil podľa zásad upravených v § 11 a nasl. OZ.

50. Podľa § 11 OZ fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

51. V zmysle § 13 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

52. V posudzovanej veci vznikla žalobcovi nemajetková ujma, ktorú je možné posúdiť podľa zásad upravených v § 11 a nasl. OZ, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Predmetom ochrany podľa tohto ustanovenia sú osobné práva občana, ktoré ovplyvňujú rozvoj jeho osobnosti a sú s ním úzko späté. Jedná sa o nehmotné hodnoty ľudskej osobnosti v jej fyzickej (telesnej), ako aj psychicko - morálno - sociálnej integrite. Funkciou práva na ochranu osobnosti je zabezpečenie dôstojnej existencie a slobodného rozvoja osobnosti fyzickej osoby.

53. Jedným z najvýznamnejších osobnostných práv je, o.i., právo na súkromný a rodinný život, ako aj právo na ochranu zdravia. Odvolací súd odkazuje na závery súdu prvej inštancie o vzniku nemajetkovej

ujmy u žalobcu, ktorej podstatou je skutočnosť, že tento namiesto času, ktorý mohol tráviť s rodinou, prípadne inak ako v zamestnaní, tento čas trávil práve v zamestnaní. Je potrebné dodať, že žalobca má aj právo na ochranu zdravia podľa Čl. 40 Ústavy SR, že uvedený článok zaväzuje štát zabezpečiť jeho realizáciu predovšetkým prostredníctvom právnej úpravy materiálnych a inštitucionálnych predpokladov nevyhnutných na jeho efektívny výkon. V pracovnoprávnej oblasti je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním opatrení na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov, vrátane úpravy pracovných podmienok, medzi ktoré patrí aj organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelnej platenej dovolenky (článok 24 Všeobecnej Deklarácie ľudských práv). Z úvodných ust. Smernice Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ako aj Smernice Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, vyplýva, že normotvorca vychádzal z faktu, že je ešte stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a musia sa preto bezodkladne zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, pričom tento cieľ by sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem „odpočinok“ sa musí vyjadriť v jednotkách času, t.j. v dňoch, hodinách, resp. ich časti. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času; „primeraný odpočinok“ znamená, že pracovníci majú pravidelný čas odpočinku, trvanie ktorého je vyjadrené v jednotkách času a ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

54. Vychádzajúc aj z vyššie uvedených skutočností, je potrebné sa stotožniť so záverom súdu, že žalobcovi nepochybne vznikla nemajetková ujma. Uvedená ujma u žalobcu spočíva v porušení jeho základného osobnostného práva - práva na súkromný a rodinný život, právo na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity, spočívajúca predovšetkým v porušení práva na primeranú dobu odpočinku. Nemožno sa stotožniť s argumentáciou žalovaného, že nebola splnená podmienka pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ, že v zmysle uvedeného ustanovenia je možné žiadať peňažné odškodnenie len vtedy, ak nie je postačujúce zadostučinenie podľa ods. 1 § 13 a že neoprávneným zásahom bola v značnej miere znížená dôstojnosť, resp. vážnosť žalobcu v spoločnosti.

55. So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené (právo na ochranu zdravia) a jeho okolnosti, nemožno podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým je zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti. Občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti vymenované v § 13 ods. 1 a 2 OZ sú uvedené príkladom, teda právna úprava nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany, a ktoré z týchto právnych prostriedkov dotknutá osoba použije, závisí predovšetkým na jej vôli, ktorá bude ovplyvnená povahou a intenzitou neoprávneného zásahu. Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie, pričom týmto zadostučinením sa rozumie morálna satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa odseku 1 nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo, t.j., že žalovaný ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijala vnútroštátnu právnu úpravu v zmysle zák. č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchranom zbore, ktorý umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice, neprichádza do úvahy morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie difamujúcich výrokov a pod. Uvedené prostriedky nápravy podľa § 13 ods. 1 OZ za takýchto okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takomto prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadostučinenie.

56. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) Smernice o rozvrhovaní pracovného času žalobcu došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu,

ktorá sa považuje v zmysle judikatúry SD EÚ za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vznikutej ujmy. Peňažná náhrada by mala byť taká vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovaciú, nielen symbolickú, na druhej strane však nemôže byť táto náhrada ani neprimerane vysoká. Pokiaľ súd prvej inštancie rozsah peňažnej náhrady vo výške 2.000 Eur odvodil od charakteru zásahu a jeho trvania a následku, ktorý ním vznikol, nemožno týmto jeho úvahám vytknúť žiadne nedostatky. Vo svojom rozhodnutí poukázal na iné rozhodnutia iných všeobecných súdov v konaniach o náhradu škody začatých žalobcami ako príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru proti žalovanému z totožných dôvodov, ktoré riešili námietky žalovaného predložené žalovaným aj v tomto konaní. Aj v týchto iných sporoch bola žalobcom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy z dôvodu nesprávnej transpozície Smernice umožňujúcej vyžadovať od príslušníkov Hasičského a záchranného zboru výkon štátnej služby nad smernicou stanovený maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín, a všetky námietky žalovaného boli posúdené ako nedôvodné. Súd svoje rozhodnutie založil na právom predvídaných okolnostiach, prihliadajúc podľa povahy veci k porovnateľným kritériám, a ním stanovený rozsah nemajetkovej ujmy spĺňa podmienku primeranosti. Rozhodnutie je konzistentné s výškou náhrad priznaných v obdobných súdnych sporoch (porovnaj napr. rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9CoPr/1/2019, 6CoPr/2/2019, 3CoPr/229/2019, 6Co/244/2019, 1CoPr/8/2019, 5Co/26/2022, 5Co/64/2022, 5Co/180/2022, 5Co/203/2022, 6Co/60/2022, 6Co/69/2022, 6Co/102/2022 a 6Co/129/2022).

57. K odvolacím dôvodom uvedeným žalovaným až v odvolacej replike, resp. ďalšom písomnom vyjadrení odvolací súd dáva do pozornosti, že v dôsledku rekonštrukcie procesného predpisu (zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, účinný od 1.7.2016) došlo k zásadným zmenám, resp. k rozšíreniu pravidiel a nástrojov koncentrácie sporového konania. Podstata koncentrácie sporového konania spočíva v tom, že strana môže efektívne uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany iba v určitom časovom úseku, ktorý vymedzuje zákon (zákonná koncentrácia) alebo na základe zákona sudca (sudcovská koncentrácia). Zákonná koncentrácia konania sa uplatňuje aj v opravných konaniach, prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len za sprísnených podmienok, taxatívne vymedzených v § 366 CSP. Strany odlišné od odvolateľa ich za rovnakých podmienok môžu uplatniť len do uplynutia lehoty na vyjadrenie k odvolaniu (§ 373 ods. 4 CSP). Zároveň lehota na podanie odvolania neohraničuje len samotné podanie odvolania, ale zároveň ohraničuje aj vymedzenie programu odvolacieho konania (určenie rozsahu v akom sa rozhodnutie napáda a z akých dôvodov). V rámci odvolacieho konania platí, že rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Rovnaké obmedzenie sa vzťahuje aj na zmenu a doplnenie odvolacích dôvodov a dôkazov na ich preukázanie (§ 364 a § 365 ods. 3 CSP). Po uplynutí lehoty na podanie odvolania preto nemožno rozširovať ani meniť odvolacie dôvody, ani navrhované dôkazy.

58. Pri preskúvaní napadnutého rozhodnutia bolo teda nevyhnutné aplikovať cit. ust. § 365 ods. 3 CSP, a preto na odvolacie dôvody uvedené žalovaným (až) v odvolacej replike a jeho písomnom podaní zo dňa 14.4.2025 odvolací súd prihliadnúť nemohol.

59. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku ako vecne správny potvrdil v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP.

60. Vecne správne rozhodol súd prvej inštancie aj o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania, keď priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 % vychádzajúc zo záveru, že pokiaľ ide o základ nároku, žalobca bol v celom rozsahu úspešný a stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy záviselo iba od úvahy súdu. Žalobca má tak nárok na plnú náhradu trov konania zo sumy náhrady nemajetkovej ujmy priznanej súdom (2.000 Eur).

61. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v odvolacom konaní neúspešný, nemá preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Takýto nárok vznikol v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi, preto mu odvolací súd priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP.

62. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).